

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 67 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3204(2)

2024 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2024 m. birželio 5 d. sprendimo Nr. SV-S-1427 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.2 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pritarti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 67 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3204(2) (toliau – Įstatymo projektas) siekiui – skatinti neformalųjį vaikų švietimą, tačiau nepritarti Įstatymo projektui dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu siūloma įteisinti nuostatą, kad vienam pagal neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) programą ugdomam mokiniui per mėnesį skiriamų mokymo lėšų dydis negali būti mažesnis nei 1,3 bazinės socialinės išmokos, kurios dydį Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų ataskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka tvirtina Vyriausybė, dydžio. Įstatymo projektas negalės būti įgyvendintas dėl ribotų valstybės finansinių galimybių. Įstatymo projektu nustatoma NVŠ programoms finansuoti skiriama lėšų suma vienam mokiniui per mėnesį, remiantis 2024 m. nustatyta bazinės socialinės išmokos dydžiu, būtų mažiausiai 71,5 euro, NVŠ programos įgyvendinamos vidutiniškai 9 mėnesius (t. y. tiek, kiek per kalendorinius metus trunka mokinių ugdymas pagal formaliojo švietimo programas, nes vasaros mėnesiais NVŠ programos nepopuliarios ir dėl menko lankomumo nevykdomos), todėl mokiniui kalendoriniams metams reikėtų numatyti 643,5 euro. Atsižvelgiant į tai, kad galimybę pasinaudoti NVŠ lėšomis turi visi pagal pradinio, pagrindinio ar vidurinio ugdymo programas besimokantys šalies mokiniai (2024–2025 mokslo metais, Mokinių registro duomenimis, yra 346 710 mokinių), Įstatymo projektui įgyvendinti reikėtų numatyti daugiau kaip 223 mln. eurų metams (2024 m. NVŠ programoms finansuoti iš valstybės biudžeto skirta 20 mln. eurų). Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad „įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų skiriama nepakankamai“ (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas, bylos Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03).

2. Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 8 punktą vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas yra savarankiškoji savivaldybės funkcija, todėl savivaldybės, būdamos daugumos NVŠ programų vykdančių mokyklų savininko teisės ir pareigos įgyvendinančiomis institucijomis, privalo finansuoti savo įsteigtas įstaigas ir jose vykdomą ugdymo procesą. Remiantis savivaldybių ataskaitomis apie savivaldybių išlaidas, paskelbtas svetainėje „Atviri Lietuvos finansai“, NVŠ finansuoti savivaldybės kasmet skiria daug lėšų, pvz., 2023 m. NVŠ yra skirta 179 740 500 eurų. Valstybė prisideda prie savarankiškosios savivaldybės funkcijos įgyvendinimo, dalinai finansuodama NVŠ valstybės biudžeto lėšomis, steigdama centralizuotą

priėmimo į švietimo programas informacinę sistemą, kurios tikslas – informacinių technologijų priemonėmis automatizuoti priėmimo į švietimo ir profesinio mokymo programas paslaugas, užtikrinant vienodas galimybes visiems gauti prieinamas, efektyvias ir individualius poreikius tenkinančias paslaugas vieno langelio principu. Šioje sistemoje kuriama NVŠ posistemė, leisianti vaiko tėvams sudaryti / nutraukti NVŠ mokymo sutartis, stebėti, kokias NVŠ programas vaikas lanko, kokiomis lėšomis jos finansuojamos.

Priėmus Įstatymo projektą, šios savarankiškosios savivaldybės funkcijos didesnė finansavimo dalis galimai bus perkelta valstybės biudžetui – tokia situacija įvyko, kai valstybei padidinus finansavimą švietimo pagalbai net trečdalis savivaldybių 2023 metais, lyginant su 2022-aisiais, sumažino šiai sričiai skirtą finansavimą iš savivaldybės biudžeto. Ministerijos duomenimis, finansavimą švietimo pagalbai yra sumažinusios Akmenės r., Alytaus r., Anykščių r., Druskininkų, Joniškio r., Jurbarko r., Kauno r., Kazlų Rūdos, Kėdainių r., Kupiškio r., Molėtų r., Pakruojo r., Pasvalio r., Prienų r., Šakių r., Šiaulių r., Širvintų r., Tauragės ir Utenos rajonų savivaldybės.

Laikomės pozicijos, kad NVŠ didžiąja dalimi turi būti finansuojamas savivaldybių biudžeto lėšomis su valstybės prisidėjimu, bet ne atvirkščiai, todėl projektas turi būti iš esmės tobulinamas, užtikrinant optimalų finansinės naštos pasiskirstymą tarp savivaldybių, tiesiogiai atsakingų už NVŠ, įsipareigojimo finansuoti šias veiklas ir galimų finansinių paskatų savivaldybėms iš valstybės biudžeto.

Ministras Pirmininkas

Švietimo, mokslo ir sporto ministras